03/08
Vybrané výdaje státního rozpočtu v kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2003 pod číslem 03/08. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Petr Skála.

Cílem kontroly bylo prověřit vybrané výdaje státního rozpočtu kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu, včetně výdajů některých organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací v jeho působnosti.

Kontrolu provedly v době od dubna do září 2003 skupiny kontrolujících NKÚ z odboru dopravy, průmyslu a hospodářství a z územního odboru jižní Morava.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2001 a 2002. V případě souvislostí i roky předchozí a následující.

Kontrolovanými osobami byly:

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“);
Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva;
Puncovní úřad;
DESIGN CENTRUM České republiky se sídlem v Brně;
Český metrologický institut.

Námitky proti kontrolnímu protokolu, které podal Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námitkách. Odvolání uplatněné kontrolovanou osobou proti tomuto rozhodnutí bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

K o l e g i u m NKÚ na svém XXI. zasedání, konaném dne 15. prosince 2003,
s c h v á l i l o usnesením č. 10/XXI/2003
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Úvod

Celkové výdaje z kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo průmyslu a obchodu v letech 2001 a 2002 činily 19,7 mld. Kč (10,0 mld. Kč v roce 2001 a 9,7 mld. Kč v roce 2002). Rozhodující podíl v celkových výdajích (77,8 %) představovaly dotace a návratné finanční výpomoci; byly poskytnuty na útlum uhelného, rudného a uranového hornictví (40,2 %), na podporu výzkumu a vývoje (11,4 %), na podporu malého a středního podnikání (11,4 %), na zainvestování průmyslových zón (9,0 %), na program restrukturalizace ocelářského průmyslu (2,3 %), na sektorový operační program průmysl (1,5 %), na program úspor energie a využití obnovitelných zdrojů (0,8 %), na ochranu spotřebitelů (0,1 %) a firmě Philips (0,2 %).

U MPO byla kontrola zaměřena na systém alokace všech výdajů v rozpočtu kapitoly a na hospodárnost a účelnost vybraných výdajů. Vzhledem k již provedeným kontrolám a plánu kontrolní činnosti na další roky byl ke kontrole vybrán systém alokace výdajů určených na útlum uhelného hornictví (dále jen „Program útlumu“), na zajištění oficiálních účastí ČR na mezinárodních výstavách a veletrzích v zahraničí (dále jen „vystavovatelská činnost ČR“) a na činnost nestátních neziskových organizací v oblasti ochrany spotřebitele (dále jen „ochrana spotřebitele“).

- Program restrukturalizace uhelného průmyslu (dále jen „restrukturalizace uhelného průmyslu“) byl schválen usnesením vlády ze dne 9. prosince 1992 č. 691. Kontrola byla zaměřena na celý průběh procesu restrukturalizace od jeho počátku v roce 1993.
  Hlavním záměrem restrukturalizace bylo utvoření konkurenceschopných privátních uhelných společností (dále jen „uhelné společnosti“), útlum ztrátových těžebních lokalit a financování tohoto útlumu.

Seznam nejvýznamnějších uhelných společností: Českomoravské doly, a. s. (dále jen „ČMD“), Mostecká uhelná společnost, a. s. (dále jen „MUS“), Ostravsko-karvinské doly, a. s. (dále jen „OKD“), Sokolovská uhelná, a. s. (dále jen „Sokolovská uhelná“), Severočeské doly, a. s. (dále jen „SD“).

Součástí restukturalizace uhelného průmyslu je program útlumu, který řeší technické, ekologické a sociální dopady útlumu trvale ztrátových těžebních lokalit (dále jen „program útlumu“).

- Vystavovatelskou činností ČR se (v tomto kontrolním závěru) rozumí státní podpora oficiálních účastí ČR na mezinárodních výstavách v zahraničí. Je součástí koncepce státní proexportní politiky. V roce 2002 poskytlo MPO 162,8 mil. Kč na zajištění 71 oficiálních účastí, kterých se zúčastnilo 1 485 vystavovatelů z ČR. Kontrole byl podroben systém výběru uchazečů o podporu a podrobně byla prověřena činnost MPO u sedmi oficiálních účastí s rozpočtem 10,3 mil. Kč.
- Ochrana spotřebitele, chápaná jako veřejná podpora činnosti nestátních neziskových organizací v oblasti ochrany spotřebitele, je jedním z cílů spotřebitelské politiky. Předmětem veřejné podpory jsou obecně prospěšné aktivity neziskových organizací, jako např. testování výrobků, mimosoudní řešení spotřebitelských sporů, využívání internetu k informování spotřebitelské veřejnosti, vydavatelská a publikační činnost apod. MPO poskytlo v roce 2002 dotaci celkem 11 neziskovým organizacím v celkové výši 13,4 mil. Kč. Kontrolovány byly čtyři organizace s výší dotace 11,2 mil. Kč.

U MPO, organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací v jeho působnosti byla provedena kontrola hospodaření s prostředky státního rozpočtu a s majetkem státu. Kontrolovaný objem výdajů činil celkem 309,2 mil. Kč a majetku celkem cca 1 mld. Kč.

II. Systém alokace výdajů v rozpočtu MPO

Systém účinné alokace výdajů v působnosti MPO by měl vycházet:

- z koncepcí rozvoje, jejichž zpracování MPO ukládá ustanovení § 22 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- ze zabezpečeného financování. Od roku 2003 z uplatnění principu střednědobého výhledu podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů;
- z určení průhledného a kontrolovatelného rámce výdajových programů, u kterých je možnost systematicky vyhodnocovat hospodárnost a účelnost;
- ze systematického vyhodnocování hospodárnosti a účelnosti a společenské efektivnosti rozpočtových výdajů.

MPO vytvořené a postupně aktualizované resortní střednědobé politiky a koncepce rozvoje, schválené vládou v letech 1999 – 2000 pro oblast exportu, energetiky, průmyslu, surovin, výzkumu a vývoje atd., nebyly vázány na reálné možnosti státního rozpočtu. MPO v pasáži o finančním rámci realizace priorit záměrů střednědobé resortní politiky uvedlo, že finanční potřeby stanovené pro léta 2001 a 2002 mají pouze předběžný a orientační charakter a jejich faktické naplňování bude odpovídat možnostem státního rozpočtu v těchto letech.

MPO předložilo Ministerstvu financí (dále jen „MF“) v srpnu 2001 první střednědobý výhled na roky 2003 a 2004 v rámci návrhu rozpočtu na rok 2002. MF na základě těchto údajů žádný výdajový rámec pro roky 2003 a 2004 pro MPO nestanovilo. Schválený rozpočet na rok 2003 byl potom pro MPO o 450 mil. Kč vyšší, než byl v předloženém střednědobém výhledu.

Systém alokace výdajů při realizaci cílů navazujících na příslušné koncepční záměry resortu nebyl jasně a závazně vymezen. Zejména není jasné společensko-ekonomické zdůvodnění cílů. Specifikované cíle nejsou rozpracovány natolik, aby bylo možné vyhodnocovat jejich společenskou efektivitu.

Audit výdajů, který by měl být základnou stávající finanční reformy provedený MPO v roce 2003 podle úkolu stanoveného vládou, tak mohl být pouze formální a nepřinesl žádný efekt z hlediska možných úspor ve výdajích pro rok 2004. Z velké části to však bylo způsobeno zadáním úkolu, které nevyžadovalo analytické přístupy k řešení stěžejních otázek zkoumané společenské problematiky resortu.

MPO doposud nevytvořilo v systému rozhodování o alokaci výdajů předpoklady pro optimální umístění prostředků státního rozpočtu na základě společensko-ekonomických analýz.

III. Výdaje kontrolované u MPO

1. Restrukturalizace uhelného průmyslu

Restrukturalizace si kladla za cíl vytvořit výchozí podmínky pro vznik zdravých a konkurence schopných privátních uhelných společností, schopných bez účasti státního rozpočtu financovat důsledky hornické činnosti, a to především na základě

a) transformace státních podniků uhelného průmyslu na akciové společnosti;
b) útlumu trvale ztrátových a neefektivních těžebních lokalit;
c) účasti státního rozpočtu na financování nákladů spojených s technickou likvidací, se zahlazováním následků hornické činnosti vzniklých před privatizací (důlní a ekologické škody).

Restrukturalizace uhelného průmyslu začala v roce 1993 a měla být ukončena v roce 1996. Po celé období až do roku 2003 docházelo ke změnám v rozsahu, organizaci a způsobu financování útlumu uhelného hornictví. Cíle Programu útlumu nebyly ani 11 let od jeho zahájení dosaženy. Předpoklad vytvořit zdravé a konkurenceschopné privátní společnosti financující důsledky hornické činnosti bez účasti státního rozpočtu nebyl dosud naplněn. Účast státního rozpočtu se předpokládá až do roku 2040.

K bodu a)

Privatizace uhelných společností není doposud ukončena a vykazuje podstatné systémové chyby. Plně privátní jsou dvě uhelné společnosti a ve třech přetrvává majetková účast státu (OKD, Sokolovská uhelná a SD).

V důsledku zdlouhavé a nepřipravené privatizace stát ztratil nadpoloviční většinu v OKD a Sokolovské uhelné se všemi z toho plynoucími důsledky (snížení ceny akcií, ztráta kontroly nad hospodařením a nad rozhodnutími o vlastní finanční účasti společností na útlumu). Finanční a majetkoprávní vztahy mezi státem a uhelnými společnostmi, ale i mezi uhelnými společnostmi vzájemně jsou značně neprůhledné.

O nekoncepčnosti privatizace uhelného průmyslu svědčí transformace Sokolovské uhelné. Vláda uložila MPO řešit privatizaci Sokolovské uhelné v roce 2000. MPO však řešení odložilo s tím, že Sokolovská uhelná nemá existenční důvody, které by si vynucovaly rychlé dokončení privatizačního procesu, a k výběru strategického partnera lze odpovědně přistoupit až po ukončení restrukturalizace a stabilizace hlavních článků energetického řetězce, tj. po dokončení privatizace akciové společnosti České energetické závody. V dubnu 2003 však MPO v materiálu do vlády uvedlo, že prodej nemá přímou vazbu na aktualizaci energetické politiky, a vláda

s přípravou prodeje v červenci 2003 souhlasila. MPO neprovedlo v této souvislosti žádnou společensko-ekonomickou analýzu, která by potvrdila společenskou výhodnost privatizace Sokolovské uhelné, resp. která by vyhodnotila nejvýhodnější variantu její privatizace.

Vzniklé uhelné společnosti nefinancují důsledky vlastní hornické činnosti a přenášejí financování těchto důsledků nadále na stát, aniž ten má reálné možnosti kontrolovat oprávněnost jejich nároků. Např.:

– *MPO podporovalo prostředky státního rozpočtu i nově zahajované útlumy lokalit, které již byly majetkem privátních uhelných společností.*
V letech 1998 až 2002 byly do útlumu s účasti státního rozpočtu zařazeny dvě lokality (Kačice a Srby) v majetku ČMD a lokalita Kohinoor v majetku MUS. K 1. lednu 2000 vznikla z dolu Kohinoor samostatná akciová společnost, která je 100% dceřinou společností MUS a která se stala samostatným příjemcem dotace. V roce 2002 byla do společnosti Kohinoor převedena z MUS další lokalita (Ležáky).

– *O neschopnosti uhelných společností financovat důsledky vlastní hornické činnosti svědčí, že MPO změnilo v roce 2001 koncepci útlumu, když převedlo některé utlumované jednotky z akciových společností na státní podniky. Útlum těchto jednotek tak bude nadále financován pouze státem.*
MPO v rámci programu restrukturalizace OKD převedlo k 1. lednu 2002 odštěpný závod Odra (sedm utlumovaných lokalit) na státní podnik DIAMO za symbolickou cenu 1 Kč. Ostatní utlumované lokality (osm lokalit dolů Paskov, Darkov a ČSA) měly být nadále spolufinancovány ze státního rozpočtu a podle programu restrukturalizace neměly být vyčleněny z majetku této společnosti. Na návrh MPO však vláda v roce 2003 schválila převod další utlumované lokality (Barbora) na DIAMO. Stejným usnesením vláda schválila i převod lokalit Ležáky a Kohinoor z akciové společnosti Důl Kohinoor a lokalit Kladenských dolů ze společnosti ČMD na Palivový kombinát Ústí, státní podnik. Důsledkem toho je např. skutečnost, že se nadále předpokládá technologická účast MUS na zahlazování následků hornické činnosti v lokalitě Ležáky, která jí původně patřila. Tuto účast jí stát bude hradit z rozpočtu.

K bodu b)

Útlum ztrátových lokalit nebyl doposud ukončen. Z původních 14 lokalit, které byly v Programu útlumu pro roky 1993 až 1996, byl do doby kontroly NKÚ několika usneseními vlády jejich počet rozšířen na 45 utlumovaných jednotek. Z nich se pak 29 jednotek nadále utlumuje. Rozšiřování počtu utlumovaných lokalit s účastí státního rozpočtu při v zásadě nezměněných zdrojích prodlužovalo dobu jejich útlumu.

K bodu c)

V letech 1993 až 2002 bylo na útlum vynaloženo ze státních prostředků celkem 28,7 mld. Kč, v tom 8,5 mld. Kč (29,6 %) na technickou likvidaci, 6,5 mld. Kč (22,4 %) na zahlazování následků hornické činnosti a 13,8 mld. Kč (48,0 %) na obligatorní sociálně-zdravotní náklady. Přesto není Program útlumu doposud ukončen a ani není známo, kolik bude ze státního rozpočtu ještě vydáno. Podle poslední prognózy MPO má být Program útlumu dokončen v roce 2040 při účasti státního rozpočtu od roku 2003 ve výši dalších 43,3 mld. Kč.

I vlastní průběh restrukturalizace a Programu útlumu vykazoval nedostatky, které snižovaly společenskou účinnost celého procesu. Např.:

– *Pravidla MF ukládala, aby MPO při poskytování dotace přednostně přihlíželo k užití vlastních zdrojů uhelných společností (rezervy tvořené podle horního zákona, čisté výnosy z likvidace apod.). MPO však použití vlastních zdrojů dostatečně nesledovalo a v podkladech pro jednání vlády uvádělo vyšší částky spoluúčasti uhelných společností na financování důsledků útlumu. Např. v podkladech k usnesení vlády ze dne 23. dubna 2003 č. 395 MPO vykázalo spoluúčast uhelných společností o 1 852 mil. Kč vyšší než tyto společnosti.*
– *Potřeby finančních prostředků, stanovené v koncepčních materiálech, podle kterých byl útlum prováděn, převyšovaly každoročně disponibilní prostředky. Tento stav prakticky vylučuje*

možnost vyhodnotit efektivnost provedených prací. Zvyšování potřeb na úhradu zákonných sociálních dávek snižovalo prostředky na vlastní technický útlum a zahlazovaní následků hornické činnosti. Technický útlum lokalit se za této situace prodlužuje a značná část prostředků je spotřebovávána na dlouhodobé náklady (energie, osobní náklady, služby apod.).

Výše uvedený stav je důsledkem toho, že MPO a jeho právní předchůdci především:

– nevymezili pro restrukturalizaci uhelného průmyslu průhledný a kontrolovatelný rámec, který navíc ve smyslu § 35 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., tj. podle rozpočtových pravidel, měl řešit obecně závazný právní předpis;
– nevykalkulovali pro realizaci Programu útlumu reálné finanční prostředky a nevymezili finanční účast státu;
– neudrželi kontrolu nad rozhodujícími uhelnými společnostmi tak, aby mohli účinně řídit restrukturalizaci a připravit společnosti na prodej strategickému partnerovi;
– nevymezili jasně práva a povinnosti privátních uhelných společenství v otázkách řešení důsledků hornické činnosti.

Stát přebíral odpovědnost za útlum v privátních společnostech nebo ve společnostech, kde vlastní nečinností většinový podíl ztratil. Dosavadní přístup MPO tak nevylučuje, že stát bude nadále přebírat finanční zodpovědnost za vytěžené lokality uhelných společností a že útlum vyvolá další doposud nepředvídané nároky na státní rozpočet.

MPO vypracovaný systém restrukturalizace hornického průmyslu umožňuje nepředvídatelný, neomezený a nekontrolovatelný tok veřejných prostředků na tento účel, aniž by byla zajištěna jejich společenská návratnost.

2. Výdaje na vybrané podprogramy koncepce státní proexportní politiky a spotřebitelské politiky

NKÚ prověřil alokaci výdajů do podpory vystavovatelské činnosti ČR a podpory ochrany spotřebitelů. V obou podprogramech byly zjištěny společné nedostatky, a to jak systémové, tak i v jejich provádění.

Systémově žádoucím stavem je, aby výdaje na výše uvedené účely byly poměřovány společenskými výnosy, tak aby bylo možné posouzení hospodárnosti a účelnosti. Pro to však MPO nevytvořilo podmínky, a to zejména tím, že nevyžadovalo od příjemců podpory příslušné informace, na jejichž základě by mohla být provedena kvantifikace společenských výnosů. Např.:

– *Ze 114 vystavovatelů zúčastněných v roce 2002 na čtyřech veletrzích stavebního, automobilového, potravinářského a strojírenského průmyslu (s objemem státní podpory v celkové výši 8,8 mil. Kč), pouze 69 vyplnilo dotazník MPO, 33 uvedlo, že se jim podařilo uzavřít nějaké obchodní kontrakty a 11 uvedlo i částku v požadovaném rozmezí. Velmi stručná byla i hodnocení obsažená v závěrečných zprávách ředitelů těchto oficiálních účastí.*
– *MPO při výběrových řízeních projektů na ochranu spotřebitele důsledně nepožadovalo uvedení konkrétních měřitelných výstupů v žádostech o poskytnutí dotace, které by umožňovaly posouzení projektů z hlediska maximální hospodárnosti a efektivnosti užití rozpočtových prostředků. Žádná ze čtyř kontrolovaných organizací v žádosti konkrétní měřitelné výstupy projektů neuvedla. (Např. jedno občanské sdružení v žádosti o poskytnutí dotace ve výši 5 700 tis. Kč na testování spotřebních výrobků a potravin a publikování jejich výsledků v časopisu TEST pouze uvedlo, že projekt prospívá celé spotřebitelské veřejnosti.)*

MPO by tak nebylo schopné v budoucnu zajistit kvantifikaci výnosů, a tím i celé posouzení hospodárnosti a účelnosti této státní podpory.

Žádoucím stavem při realizaci těchto podprogramů je zajištění takového systému výběru uchazečů, aby výdaje poskytnuté na daný účel (i v konkrétních smlouvách) byly podloženy co nejpřesnějšími ekonomickými kalkulacemi. Toto však MPO důsledně nezajišťovalo. Např.:

– *MPO nevymezilo v podprogramech podpory vystavovatelské činnosti podmínky pro zpracování nabídkové ceny za pronájem výstavní plochy jednoznačně, tak aby zaručovaly srovnatelnost nabídek jednotlivých uchazečů o veřejnou zakázku. Přitom existují značné cenové rozdíly podle umístění této plochy (krytá, volná, vzdálenější pavilóny apod.). K odstranění tohoto nedostatku již MPO přijalo (v roce 2003) nápravná opatření.*
– *MPO sjednávalo v podprogramech podpory vystavovatelské činnosti ČR fiktivní ceny ve smlouvách o veřejnou zakázku, které byly u čtyř realizátorů o 10,8 mil. Kč nižší než ceny fakturované. Kromě objektivních důvodů (uchazeči o zakázku neznají počet vystavovatelů a velikost pronajímané plochy) došlo k navyšování cen i z důvodů subjektivního a v některých případech benevolentního přístupu MPO k činnosti realizátorů. MPO např. akceptovalo zvýšení původní nabídkové ceny realizátora za pronájem 1 m^2 výstavní plochy z 3,1 na 4,7 tis. Kč, takže výsledná cena pak překračovala i ceny jiných uchazečů. Dále tolerovalo u dvou akcí zvýšení nákladů ve výši 191,7 tis. Kč, za služby které původně v nabídce nebyly (výškové poutače, velkoplošné barevné fotografie), a u tří akcí zvýšení nákladů o 97,5 tis. Kč, především za tiskové konference.*
– *MPO nepožadovalo v podprogramech podpory ochrany spotřebitele od uchazečů, aby prokazovali požadovanou zajištěnost ostatních finančních zdrojů (nevázaných na veřejné rozpočty). Při vyžadování zachování poměru financování měla být účast státního rozpočtu ve dvou případech celkem o 300 tis. Kč nižší.*

Důsledkem tohoto stavu je, že se zvyšuje riziko účasti veřejných rozpočtů ve prospěch příjemců podpory na vystavovatelskou činnost a ochranu spotřebitele.

MPO nezajistilo dostatečně systémově a realizačně podporu vystavovatelské činnosti a ochrany spotřebitele tak, aby byly zajištěny podmínky pro budoucí vyhodnocení hospodárnosti a účelnosti těchto podpor. MPO průběžně tento systém dále rozpracovává a nedostatky zjištěné NKÚ odstraňuje.

IV. Hospodaření kontrolovaných osob

NKÚ se soustředil především na dodržování příslušných pravidel hospodaření a vedení účetnictví kontrolovaných osob řízených MPO. NKÚ nezjistil významná porušení platných předpisů.

V. Závěrečné vyhodnocení

V této kontrolní akci byl posuzován systém alokace výdajů MPO a jeho důsledků na účelnou a hospodárnou realizaci vybraných programů a podprogramů a úroveň hospodaření kontrolovaných osob řízených MPO. Zatímco u hospodaření kontrolovaných osob nebyly zjištěny významné odchylky, u alokace výdajů byly zjištěny zásadní systémové chyby.

Systém alokování výdajů rozpočtové kapitoly MPO nevytváří podmínky pro optimální umístění veřejných prostředků podložených společensko-ekonomickými analýzami. K 1. lednu 2001 nabyl účinnosti zákon č. 218/2000 Sb., ve kterém byly uzákoněny pravidla pro financování programů. MPO tedy už mělo možnost ve smyslu tohoto zákona přizpůsobit systém alokace výdajů, tak aby byla stanovena pro jednotlivé výdaje jasná dlouhodobá bilance potřeb a zdrojů financování a byl jasný a zdůvodněný financovaný účel. Celý systém alokace výdajů by pak měl umožnit následné vyhodnocení společenské efektivity vynaložených prostředků.

Tyto základní předpoklady (podmiňující i reformu veřejných financí) MPO nezabezpečilo. Proto nebylo také schopno identifikovat možné úspory ve výdajích MPO pro rok 2004, tak jak to požadoval audit výdajů. Navíc audit výdajů jasně nedefinoval, jak má být provedena kvantifikace úspor.

Konkrétní důsledky tohoto stavu se nejvíce projevily při restrukturalizaci uhelného průmyslu, která probíhá už od roku 1993, aniž by dosud byly dosaženy vytčené cíle této restrukturalizace. Stávající systém restrukturalizace umožňuje nepředvídatelný a nekontrolovatelný tok veřejných prostředků na tento účel, aniž by byla zajištěna společenská návratnost. MPO – na rozdíl od kontrolovaných podprogramů podpory vystavovatelské činnosti ČR a ochrany spotřebitelů – nevyvíjí účinnou snahu systém restrukturalizace uhelného průmyslu změnit.

Neúspěšnost restrukturalizace uhelného průmyslu umocňuje dlouhodobý a neprůhledný průběh privatizace, během kterého byly znehodnoceny majetkové účasti státu v akciových společnostech, přičemž stát musel převzít na sebe za uhelné společnosti podstatně vyšší finanční zátěž z dopadů Programu útlumu. O „nekoncepčnosti" privatizace svědčí i stávající postup MPO při privatizaci Sokolovské uhelné, kde vůči roku 2000 zásadně změnilo svou argumentaci, aniž by byly provedeny příslušné společensko-ekonomické analýzy.

Na většinu výše uvedených skutečností upozornil NKÚ již v kontrolním závěru č. 00/04 „Dotace ze státního rozpočtu uhelnému a rudnému průmyslu" (uveřejněném ve Věstníku NKÚ ročník VIII částka IV). MPO však na tehdejší zjištění NKÚ účinně nereagovalo.

VI. Vymezení vybraných pojmů a zkratek pro účely tohoto kontrolního závěru

- Alokace výdajů – rozdělení zdrojů (důchodů národního hospodářství, příjmů rozpočtů a jiných ekonomických finančních zdrojů)
- Víceleté rozpočtování (nebo také střednědobý výhled) – jedná se o systém rozpočtování ve smyslu § 4 zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtových pravidel)
- Audit výdajů rozpočtu kapitoly MPO – byl proveden na základě usnesení vlády ze dne 12. března 2003 č. 241, ve kterém vláda zavázala správce rozpočtových kapitol zpracovat a do 30. dubna 2003 předložit MF audit rozpočtových výdajů vynaložených v roce 2002, s cílem zmapovat směry použití státních prostředků, ocenit jednotlivá opatření, vyhodnotit jejich účelnost, účinnost a hospodárnost a vyvodit závěry ve smyslu stanovení priorit a identifikace úspor při přípravě návrhu státního rozpočtu na rok 2004 a ve střednědobém výhledu do roku 2006
- Program – je definován v § 12 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtových pravidel) jako soubor věcných, časových a finančních podmínek pro pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého i krátkodobého majetku, jeho údržbu a opravy, případně i pro jiné činnosti potřebné k dosažení stanovených cílů
- Program restrukturalizace uhelného průmyslu – byl schválen usnesením vlády ze dne 9. prosince 1992 č. 691. Kontrola byla zaměřena na celý průběh procesu restrukturalizace od jeho počátku v roce 1993
- Podprogram – ucelená součást programu ve smyslu § 12 odst. 2 písm. a zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtových pravidel)
- Kvantifikace – metodologický postup vyčíslení společenských nákladů a výnosů. Metody kvantifikace musí být jednotné pro různé projekty a umožnit porovnatelné vyčíslení technických, provozních a ekonomických aspektů projektů
- Programové financování – jsou především pravidla pro financování programu ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtových pravidel)
- Společenská návratnost (efektivnost) – poměr mezi předpokládanými, případně skutečnými společenskými výnosy a přepokládanými, případně skutečnými společenskými náklady
- Společenské výnosy – jsou rozdílem mezi kvantifikovaným spotřebitelským ziskem (ztrátou) všech dotčených částí společnosti po realizaci společenského projektu a těmito zisky (ztrátami) před jeho realizací

Program útlumu	– je součástí restrukturalizace uhelného průmyslu a řeší technické a sociální dopady likvidace trvale ztrátových těžebních lokalit
Uhelné společnosti	– jsou v rámci restrukturalizace uhelného průmyslu vzniklé privátní společnosti.
Vystavovatelská činnost ČR	– státní podpora oficiálních účastí ČR na mezinárodních výstavách v zahraničí
Ochrana spotřebitele	– veřejná podpora činnosti nestátních neziskových organizací v oblasti ochrany spotřebitele

MF	Ministerstvo financí
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
ČMD	Českomoravské doly, a. s.
MUS	Mostecká uhelná společnost, a. s.
OKD	Ostravsko-karvinské doly, a. s.
SD	Severočeské doly, a. s.
Sokolovská uhelná	Sokolovská uhelná, a. s.